»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«

на годину	К 32·—	40·— дин
на по године	К 16·—	20·— »
на четврт године	К 8·—	10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 146. У Новом Саду, у уторак 3. (16) јула 1907. Година XXIII.

Позив на претплату.

Са 1. јулом 1907. године почиње нова претплата на „Браник“.

Можемо са задовољством погледати на наш рад и на одзив српске одабране публике на тај наш рад. Све, што је у Српству солидно и одабрано — то чита наш лист и одобрава правац нашега листа. Ми нисмо спали на то, да торбаримо са нашим листом и да намећемо наш лист. Правац и садржина нашега листа по себи је препорука нашем листу.

Претплата за „Браник“ износи:

на читаву годину	32 К.
на по године	16 К.
на четврт године	8 К.

а може се претплатити и месечно са 2 круне 70 пот. За Србију према већој поштарини износи годишња претплата: 40 динара, погодишња 20 динара, а четвртгодишња 10 динара.

Претплата се шаље поштанском упутницом на администрацију „Браника“.

У Новом Саду, 7. јула 1907.

Управа и уредништво „Браника“.

Политички Сизиф.

Пише: **др. Милан Божески.**

I.

Једна турска пословица вели, да је човек увек паметнији, када долази од кадије кући, но када иде кадији. Па за то је данас, када се сукоб између српско-хрватске коалиције и мађарске владе јавља као свршен чин, постало већ општим уверењем, да је речка резолуција у суштини својој једна тропска биљка, која није могла издржати струју сурове политичке климе. Она је морала подлећи првоме леденом даху, јер је већ у својој органској структури понела самртну клицу, којој је довољна била ма и најмања спољна непогода, па да се развије у смртоносну болест и покоси цео организам.

Када смо пре годину и по дана, на овоме месту, развили своје мишљење о зближењу српско хрватских резолуцијониста и мађарских коалираних странака, које су се онда још у опозицији налазиле, ми смо се најодлучније изјавили против тога савеза и одрекли му сваку будућност. Говорећи о симпатијама, којима је онда сусретана мађарска коалиција у Београду и Загребу, региструјући уверавања мађарске коалиције о пријатељству њену према Србима и Хрватима, ми смо осудили те српско-хрватске симпатије, јер нисмо веровали у то мађарско пријатељство. Ми смо онда отворено изрекли наше уверење, да уступци, обећавани од стране мађарских коалираних странака Србима и Хрватима, нису искрени, *јер се они противе политичкој традицији свију мађарских странака.*

Да-ли да цитирамо сами себе? Говорећи о ситуацији, коју су створила у Београду, Загребу и Новоме Саду уверавања мађарске коалиције о њену пријатељству према Србима и Хрватима, ми смо онда рекли: „Са исто толико оправдана основа може на мађарску коалицију рачунати и трећа група наших политичара, а то су Срби у Троједници. За њих се до душе вели, да им је главни смер, да помоћу (мађарске) коалиције, и удружени са хрватским опозицијама, сруше данашњи владајући систем у Троједници. Но узмимо као могућ и тај невероватан случај, да се мађарска коалиција дочепа владе*) — мисли-ли српско-хрватска опозиција у Троједници, да ће коалиционона мађарска влада друкчије тумачити угарско-хрватско поравнање, но што су га до сада тумачиле све мађарске владе од реда? А нарочито Кошутовци, којима је и режим бана Хедерварија био сувише благ према Србима и Хрватима? И ако мађарски империјалистички прохтеви и изведу спојење Далмације са Хрватском и Славонијом, може-ли се претпоставити, да ће они то спојење спровести у корист хрватског државног права? Да ће пећи своје прсте и вадити кестење из ватре за Србе и Хрвате?!“ („Браник“, бр. 267. од 1905. год.)

За свакога познаваоца прилика у Хрватској и Угарској, није дакле било тешко предвидети, да ће речка резолуција бити кратка века и да ће се она разбити о први пруд, када је понесе политичка струја. *Да би политички аранжман, као што је речка резолуција, могао имати животне снаге, нужно је, да има погодних предуслова за то и у једној и у другој земљи. А тога није било ни у Хрватској ни у Угарској.*

У Хрватској су баш творци речке резолуције годинама водили огорчену борбу против мађарског уплива и мађарских претензија у Хрватској. Двадесетогодишњи режим бана Хедерварија, био је непрекидни низ борбе против „мађарства,“ борбе, у којој је често и крв пала, борбе, за чијег је двадесетогодишњег трајања политички васпитана данашња генерација у Троједници. И сада од једном ускрсава речка резолуција и тражи пријатељско подупирање аспирација српско-хрватског народа у Троједници од тих истих Мађара, против којих је вођена дугогодишња љута борба, баш у одбрани тих народних светиња?! Је-ли могуће, да су се творци речке резолуције и једнога тренутка могли одавати илузији, да ће такав дијаметралан преокрет политичког правца наићи на симпатије и ухватити корена у души народној? Је-ли могуће, да ће народ резолуционашима од једном поверовати, како су му преко ноћ постали пријатељи они, које су му баш творци речке резолуције годинама престављали као најкивнијег противника његових народних идеала?!

Па онда нам се намеће још једно питање. По садржини речке резолуције, стајала је српско-хрватска коалиција према Мађарима у односају уговорних странака. Цео свет зна, да је стари режим у Троједници срушен помоћу мађарске коалиције, која је међу тим дошла на владу и која је гарантовала слободне изборе. Разуме се, не за љубав српско-хрватске коалиције, него у добро схваћеном властитом интересу, да би у борби својој против Аустрије могла наћи наслона у Троједници. Ми смо о тим интересима Мађара на овоме месту опширније већ проговорили, те нећемо да се упуштамо у понављања. Близу памети је сада питање, да када су речки резолуционаши само уз припомоћ Мађара, а никако својом рођеном снагом, могли срушити стари режим и доћи на владу: да ли ће моћи остати господари нове ситуације и *без* те припомоћи, па чак и *против* воље Мађара? А та је ситуација ево наступила.

Ми нећемо да потцењујемо снагу речких резолуционаша у народу, али наше родољубље би данас свакако умиреније било, да су резолуционаши срушили били стари режим својом рођеном снагом, без сутицаја Мађара.

Но још мање погодних предуслова за сарадњу између српско-хрватске и мађарске коалиције, како ју речка резолуција замишља, налазимо на страни Мађара. Ко познаје историјски развитак мађарског племена и његове државности, нацијоналне аспирације њихових данашњих политичких странака, тај неће моћи разумети, како је српско-хрватска коалиција и једнога момента могла поверовати, да ће Мађари озбиљно прихватити оне обавезе, које су им у речкој резолуцији контемпловане?

Демократски дах, који је струјао Европом после велике француске револуције, руши 1848. и код Мађара феудални систем, али народи сретне Хунгарије немају од тога ништа, јер место чисте демократије, прокламоване слободоумним законодавством од 1848. — на папиру, ступа олигархијска превласт једнога племена, са тако снажном племенском индивидуалношћу, да је оно, налазећи се у државној заједници са инoплеменицима, ове потпуно игнорисало и створило државно-правну фикцију о политичком народу. Читава легислација мађарска за ово последњих четрдесет година, служи искључиво томе идолу, тако, да су занемарене чак и материјално-просветне потребе и самог мађарског племена. Све мађарске политичке странке у томе историјскоме раздобљу, трошиле су своју снагу у државно-правној борби са Аустријом и племенској борби са народностима у земљи, а не опазише материјално пропадање њихових најснажнијих нацијоналних елемената: њиховог нижег племства, које је данас, дотерано на руб пропасти, преплавило званичне положаје у државној и муниципалној управи земље и њиховог најпродуктивнијег и најширег друштвеног слоја, њиховог сељака, који у очајању своме окреће отаџбини леђа, те се јатомице сели у Америку.

Све је то прогутао молох њихових нацијоналних аспирација. Начело демократије у свој Европи није нашло неблагодарнијег земљишта из Угарске. Бесомучан нацијонални шовинизам није допустио да се сталоже и развију ни први рудименти потоње демократије, но је немилосрдно гонио сваки слободнији покрет у народу. Само је једно било допуштено: обожавање шовинистичког идола.

Може ли се дакле са основом и помишљати на хармонију мађарско-хрватских интереса у државно-правним питањима? Нека је част и слава творцима речке резолуције, али ми смо тврдо уверени, да није мајка родила јунака, који би могао створити ту хармонију. И то се стање не ће ни у будуће променити, док год у мађарском друштву не наступи темељан преокрет, док год мађарско друштво само не поруши лажне идоле, које је створила олигархијска машта његових магнатских политичара, те пође давно већ утуљеним путем ка чистој народној демократији. Али ће онда стећи и то уверење, да ни један немађарски народ ове богате и лепе отаџбине није непријатељ мађарском нацијоналном карактеру ове државе, јер смо сви уверени, да је то политичка нужност, исто тако, као што смо уверени, да у оквиру те и такове државе сваки народ може на матерњем језику мирно радити на своме културноме развићу.

Наступило је дакле оно, што је наступити морало. Када је мађарска коалиционона влада у својим преговорима о поравнању са Аустријом била на чисто, бар у главним питањима, те је са те стране постигла што је хтела, она је бацила маску и отворено ступила пред народе „шире и уже Угарске“, прво са својим школским законима, а по томе са жељезничарском прагматиком.

А српско-хрватска коалиција остала је разочарана, обогаћена једним горким искуством: *да је вршила туђ посао.*

Па докле тако? Зар је српско-хрватски народ само за то на свету, да се са њиме титра час Беч, час Пешта — када коме затреба?

На мађарском Косову, код Мохача, борили смо се с Мађарима раме уз раме против Турака. Онде заједнички просусмо и помешасмо наше крви, а наше војводе Бакић, Црни Јован, Богић, Радић итд. не уступаху њиховим првим јунацима. Па шта постигосмо? Мађари нам окренуше леђа.

Када се ломило династичко питање на пожунској дијети: хоће-ли Мађари признати Јосифовог брата Леополда за мађарског краља, цар Леополд сазва брже боље наш темишварски сабор од г. 1790. да тражимо српску дворску канцеларију — и Мађари попустише. А Беч окрете Србима леђа.

Исти поступак се понови са нашим благовештенским сабором (1861.) како би се у Мађара угушио и последњи траг бунта од 1848. Беч склопи са Мађарима поравнање од 1867., а Срби осташе на суву.

Када на пожунској дијети г. 1848. српска депутација тражаше обећане народне правице, Кошут им охоло попрети вешалима. После мађарских

*) Она је, међу тим, заиста ступила на власт, тргнувши цео свој опозицијони програм натраг, како би, дочепавши се власти, успешније могла *спречити увођење општег права гласања у земљи.*

ратних неуспеха, на сегединскоме сабору 1849., нуђаху Мађари и сами Србима све могуће слобоштине, а тражаху само респектовање државне целокупности.

После Вилагоша омекшаше Мађари још више. Пештанске мађарске новине штампају чланак на српском језику, ћирилицом, у коме моле и преклињу Србе, да се смилују на бедно стање Мађара и да их поштеде од увреда и пребацивања. А доброћудни Срби склањају фамилију њиховога Кошута и спроводе је у Турску, њихов Урхази пак не може доста да се нахвали српског гостопримства. Па ипак на све то одговарају Мађари доцније укидањем Војводине и Границе.

Нека покаже Беч и Пешта једно своје разбојиште, које није засејано костима српско-хрватског народа!

Па докле тако? Докле ће тај јадни народ играти улогу политичког Сизифа?...

Проглас хрватско-српске коалиције.

Народе!

Заједнички сабор у Будимпешти примио је закон о жељезничарској прагматици. Овим се законом узакоњује мађарски језик на жељезницама на подручју Хрватске и Славоније као главни увјет за постигнуће жељезничке службе. Овим се законом лишавају зараде круха на жељезницама у својој рођеној земљи сви синови Хрватске, ако не знају туђи и за Хрватску и Славонију за сваку грану јавне службе противзаконити мађарски језик!

Против овога насртаја на темељни државни закон, на част и право народно борише се делегати Хрватске и Славоније у заједничком сабору свим својим силама и свим средствима уставне и парламентарне борбе. Угарска влада, када није никако могла одољети овој борби, ни скршити отпор хрватских делегата, скршила је уз помоћ мађарске већине, и пословник сабора и сваки уставни и законотворни поступак, протуривши наказу од закона, који се састоји из једног јединог параграфа, да под именом жељезничарске прагматике ријеши само питање мађарског језика на жељезницама.

Делегација је краљевине Хрватске и Славоније најодлучније порицала заједничком сабору и право и компетенцију, да једностраним одлукама и мајоризирањем мијења и крши темељни закон, који има увјете државоправног уговора.

Делегација је против тога поступка најсвечаније просвједовала, те изјавила, да краљевина Хрватска и Славонија никада неће признати закона, којим се на њезин териториј уваћа туђи језик. Кад је пако видјела, да јој је горе наведеним, у повјести устава и парламентаризма нечувеним поступком заједничке владе и мађарске саборске већине даља борба против тога насиља онемогућена, делегација краљевине Хрватске и Славоније изашла је из заједничког сабора, с изјавом, да она код тога противуставног чина судјеловати неће, него да ће о томе извијестити хрватски сабор, а вршење својих заступничких мандата и своје даље држање учинити зависним о његовој одлуци.

У ту је сврху предсједник хрватског сабора заказао саборску сједницу за 11. јула ове год., али је сабор, још прије него се је могао и састати, краљевским рескриптом одгођен на неизвјесно вријеме.

Ова одгода сабора први је политички чин новога бана, који је тиме хрватском сабору одузео не само ону могућност, да одлучи о извјештају својих делегата, него још и другу: да настави започети рад око провађања уставних реформа, које нова ситуација нарочито изискује, а нада све да створи закон за опће, једнако и тајно право гласа.

Одгодом сабора запријечило се је дакле народним заступницима, да проговоре о овом великом сукобу! Запријечило им се, да народу пруже модерно уставно оружје за обрану својих права, свога језика и свога круха!

Народе!

Док овако ствари стоје, делегација краљевине Хрватске и Славоније сматра, да не може и не смије самовласно стварати никаквих одлука гледе на своје мандате, које је примила из руку хрватскога сабора. Делегација држи за то својом светом дужношћу, да у заједничком сабору настави непомирљиву борбу, док се хрватском сабору не пружи могућност, да заузме своје стајалиште и предузме своје кораке, да се краљевини Хрватској поврати противзаконито јој отето право на искључиво господство материнске ријечи на њезину територију.

Али, осим овога има, народе, у данашњем политичком положају још један велик моменат, који је неодољивом снагом избио и према коме хрватска и српска коалиција хоће да ти изложи своје стајалиште и да ти своју поштену, независну и народну ријеч заложи.

И досада се вријеђао темељни државни закон са стране краљевине Угарске готово у свакој установи. Мађари нису никада вршили нагодбе оном строгошћу, коју закон тражи, оном вјерношћу, коју уговор налаже, оном љубављу, којом помирба одише; него су под видом умишљеног државног јединства и државних интереса кршили права краљевине Хрватске. Али овом најновијом и најтежом повредом темељног државног закона Угарска је уздрмала читавим данашњим државноправним одношајем између Угарске и Хрватске, и тиме је пружила доказ, да тај темељни државни закон не даје довољних увјета за очување и осигурање политичког, просвјетног и господарственог положаја краљевине Хрватске и Славоније напрама краљевини Угарској. Напротив: он оставља отворена врата за неприродни утјецај краљевине Угарске на судбину и развитак краљевине Хрватске.

Хрватска и српска коалиција ушла је прошле године у заједнички сабор са декларацијом, у којој је истакнула дотадашње тешке повреде и спорове, уважавајући и прилике, у којима се тада налазила Угарска, изјавила је, да ће се дати на одстрањење и рјешавање ових спорова са краљевином Угарском, након што у Хрватској уведе слободну владавину и проведе уставне и демократске реформе. Заједничка влада и мађарска саборска већина нису се хтјели држати овога с њима споразумно углављеног и од њих опћим одобравањем прихваћеног поступка. Они су своју ријеч прекршили. Они су непрестано изазивали нове повреде. Они су оборили народну владу у Хрватској. Они даначе најновијим својим поступком и очитим кршењем закона изигравају и уставност и права Хрватске. Наравно је, да је услијед тога и хрватска и српска коалиција ријешена сваке обавезе, да за сада неће потицати државноправна питања!

Хрватска и српска коалиција бориће се дакле свим уставним средствима против увлачења мађарског језика на териториј краљевине Хрватске и против господства Мађара над Хрватском. Она више нема на уму само овај, ако и велеважни и по народну част одлучни, али специјални случај језика на жељезницама. Она узимље у вид читав комплекс осталих спорова и питања, који постоје између Угарске и Хрватске и који се морају на праведној и равноправној подлози преуредити тако, да се краљевини Хрватској зајамчи њезина самосталност и слобода.

Рад хрватске и српске коалиције ићи ће у првом реду за тим, да уставном борбом онемогућује свако противзаконито дјеловање заједничке владе, а с њом скупа и владе бана, њезина поузданика. Народе! Ако овај рад хрватске и српске коалиције свјесно, сложно и мушки подупреш и с њоме скупа проведеш, створићеш нову политичку ситуацију, а с њоме ћеш изазвати неодовољиву и неотклоњиву потребу праведног уређења одношаја између краљевине Угарске и краљевине Хрватске.

Народе!

Од ријечке резолуције до данас хрватска и српска коалиција и они, који се к овој накнадно прикључише, водила те на поље одважног, али и позитивног и остваривог народног рада. Ти си плодове тога рада већ видио и прстима опипао. Ти си видио, како се руши насилни и противнародни режим; одахнуо си под слободоумном управом народне владе; ти ево и сада гледаш очајно и немоћно напињање бана, послана у Хрватску у сврху провађања јединствене мађарске државне мисли, да успостави раскомадани ненародни режим. Ти народе, видиш, да тактика хрватске и српске коалиције у Хрватској онемогућује све противнародно и све туђинско. Ова је тактика, сад блажа, сад оштрија, била увијек удешена једино према интересима хрватског и српског народа краљевине Хрватске.

На пољу ове политике постигла је хрватска и српска коалиција већ толико успјеха, а међу њима је у првом реду и тај, што ти она данас може овако говорити као делегација краљевине Хрватске.

Народе!

У нашим, у озбиљном часу теби управљеним озбиљним ријечима, нећеш додуше наћи ни фраза, ни декламација, ни пустих обећања, него тумач и одраз твојих животних потреба, за које ће се хрватска и српска коалиција заложити свом снагом свога увјерења, да их у дјело проведе, а да се, Народе, никада не покајеш, што си јој поклонио своје повјерење.

У Загребу, 12. јула 1907.

Љуба Бабић, Јово Бањанин, др. Иван Бањавчић, др. Анте Бауер, Еразмо Барчић, Ђуро ил. Бедековић, др. Вашрослав Брлић, Буде Будисављевић, Стјепан Церовац, др. Мирко Граховац, др. Аугуст Харамбашић, Гедеон Илић, др. Ђорђе Красојевић, гроф Мирослав Кулмер, др. Младен Лисавац, др. Иван Лорковић, др. Едмунд Лукинић, др. Перо Магдић, др. Богослав Мажуранић, др. Богдан Медаковић, Густав Модрушан, Васо Муачевић, др. Владимир ил. Николић, гроф Рудолф Норман, др. Мато Новосел, Богдан Пењић, др. Анте Пинтеровић, др. Душан Поповић, др. Франко Пошочњак, Светозар Прибићевић, проф. Јосип Пурић, Милан Ројц, Франо Сушило, др. Ђуро Шурмин, Јуре ил. Томичић, Петар Драган Турковић, Грга Тушкан, др. Божо Винковић, др. Фран Врбаник, Стјепан Загорац.

Догађаји у Хрватској.

— Они су ратоборни! —

Некојим мађарским шовинистичким посланицима је најјачи разлог *песница*. Они за други разлог не знају. Полазећи са тога гледишта, они су врло ратоборни. Неки дан је Ђула *Мужа* претио у саборским кулоарима, да ће *истући Суцила*, ако се овај „усуди, да пређе праг мађарског парламента.“ Мужи позавиди на тој „слави“ онај др. Ђорђе *Наћ*, кога је једна Румункиња назвала „infamule“. Тај исти *Наћ* изјавио је, да ће „*за сада*“ *истући Буда Будисављевића*, а други су се подузели, да *истуку посланике дра Душана Поповића, Грегу Тушкана, дра Ивана Лорковића и дра Вашрослава Брлића.*

Слабачки *Буде* има најопаснијег противника. И ми у напред стрепимо за — Ђорђа Наћа.

— Велика Аустрија и Хрвати. —

„*Покрет*“ пише:

»Јучерашњи „Pester Lloyd» доноси из Беча, у потврду Векерлове тврдње, да стоје Хрвати под упливом из вана, допис у коме јавља сензационална открића.

Ту се приповиједа, како је 1905. одбор Велике Аустрије послао прогласе у Хрватску, како је посредством Свенхагена имао др. Ј. Франк састанак с Луегером у Бечу и како је утаначен програм акције, па како одатле потјечу захтјеви о уједињењу Хрватске под влашћу Аустрије код нагодбених преговора. Кршћ. социјали ово подупиру. Хрвати да су марионете у рукама туђе власти и слиједе основе Франка и Луегера.

Основа иде за тим, да се сруши хрв. српска коалиција натјерајући у сукоб с Угарском, чему да је насјео и помагао В. Николић. У Далмацији да се спрема Варешанинова страпка и онда ће Хрватска и Далмација прогласити отцијепљење од Угарске, а за то ће наћи и већину у бечком парламенту.

Све ове информације за нас нису толико сензационалне. Та одмах иза резолуције и касније за улаза Кршњавијевога међу чисте, доносили смо и упозоравали на она факта, на којима „П. Л.“ гради своје открића.

Али опет морамо нагласити, да смо онда, а то чинимо и сада осуђивали великоаустријску работу. Нарочито пако истичемо, да врло добро опажамо жалац цијелог дописа који иде за тим, да прикаже и борбу делегације, служењем туђим интересима и насједањем Франку. Али је ова страна дописа врло ласкава, јер се ту каже нарочито, да програм Франка иде за уништењем коалиције. Исто тако каже допис, да се план гледе акције у Бечу утаначио на састанку у Загребу, где су била и два далматинска заступника али претпоставља, да су ти заступници били на састанку коалиције и да сигурно нису сновали о Великој Аустрији, нити о њеној премоћи а још мање о пропасти коалиције.“

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Босанско-херцеговачко питање пред бечким парламентом.** Хришћанске социјалисте предали су предсједништву парламента интерпелацију, у којој кажу:

„Угарски предсједник министарства, одговарајући на интерпелацију посланика *Тушкана*, изјавио је, да угарска круна има извесна права своје врсте на окупиране покрајине. Угарска влада позива се на други члан дипломе од 1867. године, који говори о присаједињењу оних суседних земаља, које би се у будућности освојиле. Угарски предсједник министарства каже дакле, да окупација од 1878. године није ништа друго него присаједињење једне Угарској суседне земље. Таквом схватању противи се 25. члан берлинског уговора од 1878. године, а ни Коломан Тиса ни Јулије Андраши, оба Мађари, нису никада Угарској присвајали та права. Да оваква права захтева, остављено је само Векерлу“.

Интерпелација укратко износи историју Босне и Херцеговине до окупације, наглашујући, да је господство над њима било само *привремено* и *номинално*, и то само преко Хрватске. Интерпелација наставља:

„Ако се траже таква права, онда ми имамо доцнијих права на Босну,

јер су аустријске војводе *Евгеније* и *Лаудон* освојиле биле сву Босну. Али наравно да такво полагање права на ту земљу нема никакве своје правне подлоге".

Интерпелација најзад из свега изводи, да је окупација изведена искључиво аустријским новцем и да зато угарски захтев отпада. Али како би, кад се таквом мишљењу мађарском не бисмо противили, значило, да ми пристајемо уз њега, зато питамо владу: да ли јој је позната изјава мађарског министра председника и какав положај мисли влада заузети према мађарским захтевима?"

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 2. јула 1907.

— † **Јота**. Јуче на подне умро је познати *Јоша*. Име му је било Јован *Грујић*. Али пошто се пре четрдесет и више година међу омладином истицао за Вуков правопис, то су га прозвали: Јотом. Био је професор на српској новосадској гимназији, али брзо се одао новинарству, те је у народној борби против клерикалне странке издавао у корист исте злогласни *„Српски Народ"*. Наша тадашња јерархија у велико га је материјално потпомогла. Но пошто је у оно доба наша јерархија имала наслона у мађарској влади, то је Јота брзо дошао у додир са гувернаменталним круговима, те за свој лист добијао обилату субвенцију. Јотин лист постао је орган не само наше јерархије, него и мађарске владе. У борби против наше народне странке Јота није бирао средства, а та су средства била страшна: грђење, подвале, неистине, клевете најгнуснијe врсте против наше странке испуњавале су стубове „Српскога Народа". Наша странка и народ назвали су Јотин лист *„Турски* Народ". Окомио се био особито на пок. Милетића и на данашњега управника нашега листа. Милетић је једном тужио Јоту поротном суду због клевете, али поротни суд *ослободио* је Јоту, и Милетић је после мануо да више тужи Јоту.

Са покојним именованим патријархом Германом *Анђелићем* имао је Јота интимних веза. Можда би и пок. Анђелић био други, да није поверовао Јотину ласкању и његовој дружини. Но кад је Анђелић почео побољевати, па се покојни Емилијан плем. *Радић* стао истицати, почео је Јота жестоко писати против Анђелића а подизати Радића. Кад је Ђорђе *Бранковић* постао патријархом, Јота му је писмено понудио своје услуге, али Бранковић одби те услуге и не даде му ни паре субвенције. Тада су ницали као печурке *памфлети* против Бранковића.

После Анђелићеве смрти Јота изађе пред суд са облигацијама Анђелићевима. Митровачки суд, на предлог државнога одветника поведе истрагу против Јоте ради кривотворења исправа, и новосадски кривични суд, на замолбу митровачкога суда, стави у затвор Јоту, али га не хтеде издати митровачком суду. Јота буде од новосадскога суда под оптужбу стављен и ову је одлуку и кр. табла потврдила. Но кр. курија ослободи сасвим Јоту. Тада је Јота једно за другим утуживао Анђелићеве облигације, под разним насловима, против народних фондова па је све те парнице и добивао у *све три инстанције*, те од народних фондова извукао силне новце.

Јота је умро у крајњој сиротињи. Свет се пита, куда се деле силне хиљаде, што их је Јота добио које од обилне субвенције из Будимпеште, које после са процесима од народних фондова. У једном процесу Јота је продуцирао уговор, који је имао са мађарском владом ради субвенције и правца листа. Да је Јота оставио каквих писмених успомена у погледу свога одношаја према разним мађарским владама, то би било у највећој мери интересантно.

Јота је у своје доба имао читаву своју околицу и у своје доба свет се бојао и Јоте и његове околице. Но било је време, кад се и неки судци њега бојали, јер је он и неке судце пријављивао вишим властима. Али су се нашли ипак неки судци, који су Јоту тужили, и Јота је био осуђен.

Наш Змај у својим сатиричним песмама често спомиње Јоту, те је значајна она песма са рефреном: „Али зашто не, само дај субвенцију!"

Нећемо чинити рефлексије о Јоти поводом његове смрти. Али нас његова смрт опомиње на то, како је Милетић тужио Јоту ради клевете, а Јота био ослобођен. Скорим ће бити у Сегедину поротна расправа против овдашњега радикалскога листа ради клевете. Хоће ли порота у Сегедину ослободити оптуженога? Видећемо!

Пок. Јота био је известан *тип*, који се ретко у ком народу појављују, али кад се појаве, постају историјски Ефијалти

— **Из новосадског матричарског звања.** За време од 22. до 29. јуна о. г. пријављено је код новосадског матричарског звања да се родило у Новом Саду двадесет и једно дете, и то десет мушкараца и једанаест женских. Умрло је за то време петнаест особа.

— **Српски учитељски конвикт у Новом Саду** проширио је новом градњом стан за своје питомце, те сад има довољно места за 80 мушких и 40 женских питомаца. Собе за спавање, за учење, умивање и ручавање удешене су по хигијенским и педагошким прописима; у целом заводу је заведено гасно осветљење, а у дворишту је ископан вештачки дубок бунар, који даје деци здраву пијаћу воду. За надзор и поук у мушком одељењу имамо професора гимназије учитеља осн. нар. школа и два префекта, а у женском одељењу две образоване Српкиње, које пазе на ред и рад у овом одељењу, у коме се поред науке негује практичан говор у мађарском и немачком језику. Завод има свога лекара, који бдије над здрављем питомаца и питомица. Храна је једноставна, али здрава и уредна. Питомци имају доручак (млеко са земљичком), ручак: дневно два оброка, а недељом и свецем три оброка; у 4 сата парче хлеба и сваки дан фришка вечера. На сваког питомца и питомицу дође дневно 24—26 д. гр. чиста меса. За све то плаћају деца учитељских чланова оснивача: по 28 К а осталих потпомажућих чланова по: 38 К месечно. Који се питомци од куће перу, плаћају по 2 К мање месечно. Ова пристојба се плаћа месечно у напред. Неуредне платише губе право на своје место.

Који родитељи имају вољу да овом заводу повере своју децу на надзор и препитање, морају бити прво чланови завода, а на то имају право сви учитељи из карловачке српске митрополије без разлике на којој и каквој школи служе ако уплате 3% на своју редовну плату као чланарину, рачунећи то за пет година, а могу постати чланови и сви остали Срби и Српкиње, ма из ког краја света, ако уплате најмање 100 К чланарине. Као чланови могу пријавити своју мушку и женску децу, која се уче овде на средњим и стручним школама ма које врсте. Пријава је писмена и траје до 2. (15.) августа о. г. Овака пријава захтева се и од оних родитеља, чија су деца већ била у заводу. У завод се примају само здрава деца, за то се при примању прегледају од заводског лекара. На захтевање родитеља шаљу се на преглед друштвена правила са кућевним редом. Питомце прима главна скупштина, која се састаје 8. (21.) августа о. г. и о чему ће родитељи путем овог листа бити обавештени.

— **Промоција.** Млади Србин Душан *Ргин*, родом из Идвора у Банату, промовисан је ово дана на свеучилишту у Инзбруку на част доктора кемије. Нови доктор је био и новосадски ђак и матурирао је у новосадској српској великој гимназији крајем школске године 1896./7. Рођени је сестрић чувеном српском научнику Михаилу *Пупину*. Од њега се с правом можемо надати да ће лепу спрему употребити на добро свог народа те му искрено кличемо: Срећно!

— **Свештенички Конвикт у Карловцима** примиће и ове године 40 питомаца. Деца чланова плаћају 38 круна, а нечланова 44 круне месечно унапред и имају за то: стан, огрев, и осветлење, храну и прање. Молбе треба поднети Конвикту најдуже до 12. (25.) јула о. г.

— **Признање дру Душану Рајићу.** За време дебате о железничкој прагматици у заступничкој кући угарског сабора велик је и тежак задатак имао саборски стенограф др. Душан *Рајић*, јер је непрестано морао бити уз председника те му мађарски протумачити све што је рекао који хрватски делегат. С тога му је председник заступничке куће угарског сабора Јулије Јуст јуче послао овај допис:

„У току расправе о железничкој службовној прагматици за време полемике, коју су на хрватском језику водили хрватски делегати, Ви сте као званични тумач савесно и тачно извршили свој задатак. Свагда сте *јасно*, *брзо* и *верно* обавештавали председништво о садржини говора и упадица. С тога Вам за Ваш успешни и савесни рад изјављујем своју захвалност. У Будимпешти 9. јула 1907. Јулије Јуст председник заступничке куће."

На том председникову признању и на одликовању, које је добио др. Душан Рајић, топло су му честитали саборски званичници и новинари.

— **Колико порезе плаћа бачка жупанија.** По извештају финансијске управе плаћено је месеца јунија ове године у бачкој жупанији директне порезе К 245.118.31 а ланске је године тог месеца уплаћено К 522.648·59. Дакле је ове године за месец јуни уплаћено мање за К 279.530·28. Ове је године од 1. јануара до 30. јула уплаћено свега К 4,480.227·59. а лане је за прву половину године уплаћено К 2,423.388·80 Дакле је ове године плаћено више за К 2,056.828·79.

— **Српско омладинско коло „Узданица" у Панчеву** приређује у суботу 7. (20) јула 1907. у дворани код „Трубача" уз суделовање српског академског друштва *„Зоре"* из Беча концерат. Чист приход припада музичкој секцији »Зоре". После концерта игранка. Програм ће се засебно штампати.

Новости са стране.

— **Самоубијство.** Умировљени министеријални саветник Никола *Лошај* скочио је јуче са четвртог спрата зграде министарства трговине доле у двориште. Остао је на месту мртав,

— **Проневера, љубав и револвер.** Светозар *Крњајски*, поштански слуга у Шандору крај Суботице, заљубио се у неку девојку из суседног села. Девојка је и одбегла за њим па како им је требело новаца, то Крњајски проневери 66 круна. За то су га онда почели вијати жандарми а он, кад их угледа извади револвер па већ да пукне себи у слепо око, но у то стигну жандарми па му истргну револвер из руке. Заљубљено момче сад у хапсу жали што му није пошло за руком да се убије, тим више што је девојачки отац своју кћер одвео кући, још пре но што су жандарми пошли по њена драгана.

НОВИЈЕ.

Петроград, 1. јула. „Свѣтъ" јавља: На Петров дан у зору извршен је у Терајокију атентат на књижевника Леонида *Андрејева*. На уобичајеној својој шетњи срео је Андрејев тог дана две особе, које је запитао: за што сте тако поранили. Један одговори на то, да су ради да виде како се рађа сунце, а други одговори набусито, да се то Андрејева ништа не тиче. На то обојица оду у противном правцу. Кад се Андрејев осврнуо за њима, пукне сваки од њих из револвера на Андрејева па нагну бегати обојица. Андрејев је остао неповређен.

Варшава, 1. јула. За последње две ноћи обешена су у варшавској цитадели три социјална револуционара и један разбојник.

Софија, 1. јула. Кнез *Фердинанд* је потписао указ, којим је потврђена пресуда војног суда убицама пок. министра-председника *Петкова*.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА".

Атентат на председника француске републике.

Париз, 2. јула. Против председника републике Арманда Фаље-а извршен је јуче по подне, приликом народне прославе 14. јула, атентат, који није успео. Атентатор је ухапшен.

Буран збор.

Будимпешта, 2. јуна. Хришћанско-социјалистички радници су јуче по подне одржали збор, на који дођоше и социјалне демократе. Настаде гужва, у којој су испаљени револверски метци, а бацане су и каменице. Многи су рањени. Полиција је тешком муком успоставила ред.

Просвета.

Добили смо **Извештај о православној српској богословији и православном српском богословском семинару у Срем. Карловцима.** Школ. година 1906./7. (Књига 18.). Први део тог извештаја, наиме онај, што се односи на богословију, износи 45 штампаних страна а саставио га је протопрезвитер ставрофор Јован *Вучковић*, професор и ректор богословије, други пак део, који се тиче семинара, износи осам и по штампаних страна а састављен је од патријарашког синђела дра Викентија *Вујића*, префекта богословском семинару. На челу извештају о богословији јесте именик врховне училишне власти (патријарх и свих шест епископа) и савета богословије (ректор, четири редовна и три ванредна професора, један доценат и два помоћника, један за пчеларство, други за игијену). За тим су изнесени наставни предмет са кратким прегледом, шта је из њих предавано, како су разређена по годинама и у колико су седмичних часова предавани. После тога долази летопис богословије а за овим су саопштене наредбе, отписи и дописи архијерејског синода, патријарха, епископа и саборског одбора. Извештај о књижници, који долази за тим, износи пуних четрнаест страна а распоређен је по струкама. Забележено је за тим, који су богослови и одакле, односно од кога, уживали стипендије и припомоћи. После тога долази билансија Друштва св. Јована Милостивог (готовина К 241·68) и фонда за награђивање писмених радња (готовина К 2065·90). Изнесен је за тим списак богослова у минулој школској години по годинама па статистички им преглед. Било их је свега 94, из архидијецезе 19, из горњокарловачке епархије 14, из пакрачке 13, из бачке 22, из вршачке 10, из темишварске 11, из будимске 4. Дпојица су одступила од испита, 28 их је које одложило које одбијено било до почетка наредне школске године те их је тако дошло на испит њих 63, од којих су га њих 48 и положили а 13 их је пало. Објављено је за тим, којим су богословима и које награђене или похваљене писмене радње у току минуле школске године и који су добили апсолуторије. Извештај о богословији завршава управитељева објава у ствари уписивања за идућу школску годину. — У извештају о семинару за трећу годину опстанка му наведена је врховна власт (синод), непосредни врховни надзорник (патријарх) и управно особље (управитељ, два префекта, економ и лечник) па је онда саопштен летопис за минулу школску годину а после њега долазе главније наредбе патријарха, саборског одбора и хрватске земаљске владе. Изнесен је још списак семинариста, који се обвезали, да ће служити у појединим дијецезама; највише их се обвезало за горњокарловачку дијецезу (њих 18) а најмање за архидијецезу (двојица). И овом извештају на крају је објава за идућу школску годину.

*

Приватна гимназија с интернатом проф. Влад. Зделара у Београду послала нам је и свој II. **извештај о раду и ученичком напретку у школској 1906.-7 години.** Тај извештај, што се тиче броја и темељитости у њему саопштених расправа, могао би послужити за узор и пример многим и многим јавним гимназијама. На челу су му »Неколико напомена ђацима, наставницима им и родитељима за школу и дом« из пера вредног београдског лечника дра Николе *Вучетића*, који већ годинама божићне и ускршње додатке нашем „Бранику« краси својим научним, особите лепо и популарно написаним чланцима, који не би били на одмет ни нај-

стручнијем часопису. За тим долази чланак о екскурзијама од *Ж. Ј. Ј-а*, па чланак о легурама и амалгамима од *Ч-а* и расправа суплента Радоја *Дединца* с натписом „Школске карте земаља Балканског Полуострва у нашим и страним издањима«. Дакле ни мање ни више, него четири чланка. Може се рећи, да је Зделарова приватна гимназија постигла рекорд међу српским гимназијама у нас овде и у Србији. У Зделаровој је гимназији минуле школске године радило 28 наставничких снагâ, и то 16 професорâ са седамнаестим управитељем, 3 суплента (један од њих катихета), пет учитеља за необлигатне предмете, два свештеника-катихете и једна учитељица, која је уједно и надзорница за женску децу. У наставничком особљу налазимо звучна имена: Јанка *Лукића*, Косте *Ивковића*, Мите *Живковића*, Миленка *Вукићевића*, Хајнриха *Лилера*, Јеленка *Михајловића* и Боривоја *Поповића*. После таблице наставничког особља долазе две наредбе министарства просвете, за овима школски летопис, па списак уџбеникâ, писмене радње за српски, немачки, латински и француски језик и математику па лектира у српском, немачком, латинском и француском језику. Извештава се за тим о географској екскурзији од 13. маја па о течајном испиту а онда је изнесена општа класификација ученика са ознаком, који су оспособљени да пређу у виши разред, који полажу разредне испите и који имају да понове разред. Из статистике, која је додана овом извештају, видимо, да је у Зделаровој гимназији било уписано 107 мушких и 40 женских. Од ових су одлично успевала само три мушкарца а 23 женске, разред имају да понове седам мушкараца а женска ниједна. Родом их је било из Београда 46 мушких и 23 женске, иначе из Србије 50 мушких и 11 женских, из Црне Горе 6 мушких и једна женска, из Старе Србије један мушкарац, из Аустро-Угарске 2 мушкарца и 2 женске. Православних је било 99 мушких и 38 женских, католикâ 4 мушка и једна женска а толико исто и мојсијеваца. На крају су управитељеве напомене, које се односе на уписивање за наредну 1907.-8. школску годину. Поред Зделарове гимназије постоји и интернат а правила тог интерната добијају се код управитеља.

Књижевне вести.

24. и 25. број **Бранкова Кола** изашли су уједно. Завршено је у њима пре свега предавање Милана *Савића* о покојном дру Илији *Вучетићу*. Даље је ту једанаести наставак трагедије Драг. Ј. *Илијћа* с натписом „Незнани гост", седамнаести наставак „Антихриста", романа Д. С. *Мерешковског* и осми наставак успоменâ Тодора *Стефановића Виловског*, које се читају у сласт. Овде Виловски са племенитим синовљим пијететом износи заслуге свога честитог покојног оца, мајора Јоце *Стефановића Виловског* за углед и напредак српске политичке општине у Бечу, којој је он после Огњеслава *Ушјешеновића Острожинског* био на челу као председник; с истим племенитим пијетом прича и о свом деди по матери, Ђорђу *Тамбурићу*, чије је име везано за толике знамените догађаје из нашег народног и просветног живота још из времена пре устанка од годинâ 1848. и 1849.; прича даље о Личанину Бранку *Цвијановићу*, оцу данашњег вредног и предузетног београдског књижарника Светислава Цвијановића, о Стевану *Пешаковићу*, некад сараднику у „Јединству", листу пок. Јована *Ристића*, о пок. дру Илији *Огњановићу-Абукавему*, о лечнику дру Стеви Модошу, о Малорусу Ивану *Добранском*, који је био свестрано образован човек, а с највећом љубављу и поштовањем говори о уметнику Јоци *Савићу*, који наше српско име дичи у туђини. Једном речи, успомене Тодора Стефановића Виловског веома су лепе и ми их препоручујемо сваком, да их чита, јер ће у њима наћи и угодна уживања и много што шта, што није знао а што га мора занимати. Нове су ствари у овом броју „Бранкова Кола": песма у прози с натписом „Водопад" од *Мире*, шест изворних песама, две од Душана *Малушева* из Будимпеште, три од М. *Димитријевића* из Мостара и једна од Милете *Јакшића Ленског* из Српске Црње, и две преведене, обе из Хајнеа (једна из оних разних из годинâ 1832. до 1839. четврта и претпоследња у малом низу с натписом »Yolante und Marie«, она ђаволаста, што почиње „Die Flaschen sind leer . . ." а друга је 79. из дивнога циклуса „Die Heimkehr", она, што почиње „Ach, die Augen sind es wieder . . ."; према тому није добро, што су натписане „Јоланта и Марија" и „Повратак", него би ваљало: „Из Јоланте и Марије" и „Из Повратка". Јован *Живановић* расправља о сложеницама „пустиножитељ", „лаконоћење" и „мишоловац"; прву и трећу одбија а за другу вели да се може одбранити, кад се узме, да долази од лаконоћити, а не од лако ноћити. Последње три странице овим бројевима доносе лепе белешке о књижевности, о уметности, о друштвима и лицима. Уз ова два броја додана је на засебној артији пожурница претплатницима, да пошаљу претплату. Видимо, да их има, који нису платили ни ланску ни прекланску годину. То одиста није ни лепо ни српски. А овамо је, кад је покојни Адамов, сит већ немарних претплатника, намислио био, да престане с „Бранковим Колом", било обрицања и златних кула. Какви смо, још ћемо дочекати, да нам нестане и таква листа, какав је лепо „Бранково Коло," које ми и овом приликом најтоплије препоручујемо српском свету.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Клавир

због удадбе продаје се одма. НОВИ САД
Футошка улица бр. 78.
— код гђе КОВАЧ. —
(У кући месара **Томана.**)
337 2—3

Највећи избор

готовог мушког, женског и дечјег одела, за господу одело по мери од **правог енглеског** штофа, као и цео прибор за „српске соколаше", добија се једино **у првој и највећој српској трговини**

Стевана Ј. Капамације
у Новом Саду
Главна улица број 25.
Најјефтиније цене.
145 28—52

Дражбена објава.

На основу решења епарх. административног одбора вршачког бр. Е. 985. П. 349. ex. 1907. *Сри. прав. црквена општина у Панчеву* ради унутарњег украшења и довршења своје св. преображенске цркве, расписује овим офертуалну дражбу на мањак за следеће нацртом планова предвиђене радове, и то:

I. Орнаментални живопис К. 11.542·50
II. Уметничка дрвенарија
и то:
а.) за дрвенарију К. 26.110
б.) за позлату иконостаса К. 10.620 К. 36.730.—
III. Патос и каменарија К. 5.863·79
Свега К. 54,136·29

Понуде у затвореним ковертима заједно са јамчевином од 10% предрачуњене своте имају се предати до закључно 21. јула о. г. по старом календару у писарници црквене општине.

Планови, предрачуни и услови стоје на увиђају сваког радног дана у писарници српске црквене општине пре и после подне, а празничним данима само пре подне.

У **Панчеву**, 30. јуна 1907.

Председништво срп. прав. црквене општине.
344 1—1

Бр. 272./1907.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења **упражњеног професорског места за природописне науке** расписује се овим стечај.

Основна плата *редовног* професора је **2400 К**, станарина **560 К**, петогодишња повишица **200 К**, са законитим поступањем на вишу плату и правом на закониту мировину. Плата *суплента*-професора је **1600 К** без икаква додатка.

Молитељи нека поднесу своје молбенице и потребне исправе потписаној управи **до 6. (19.) августа** 1907.

У **Новом Саду** 13. јулија 1907.
341 1-3 **УПРАВА**
срп. правосл. вел. гимназије.

За издавање.

У кући дра Полита
у грчко-школској улици
издаје се са 1. Новембром 1907.

I. један стан са улице састојећи се из пет соба, кујне, коморе за дрва и једнога дела подрума.

II. један стан из авлије у првом спрату са две собе и коморе за дрва, и посебним степеницама.

III. један стан са изгледом у баштенску улицу састојећи се из две собе и кујне, као и коморе за дрва.

Крал. дозв. Петроварадинска трговачка школа.

Првог августа о. г, почиње овде опет књиговодски течај. — Као јемство за темељну изобразбу ученици и ученице плаћају хонорар тек после успешно положеног испита у Бечу. — За оспособљене има и писмена настава. — Упити с маркама за одговор имају се управити: **Orahovicza, Slavonien.** — Од 1. августа почев у **Новом Саду**, Арањева улица 11.—

Ораховица, (Славонија), јула 1907.
336 2—4 Проф. **Ј. МОГАН.**

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на ДВА места из стипендијске задужбине *Катарине Д. Јовановић*.

Годишња пристојба сваке стипендије чини 400 круна.

Одређена је за учитељске приправнике и приправнице, који су Срби и Српкиње православне вере родом из Босне или из земаља под круном св. Стевана, и који се обвежу, да ће по свршетку наука најмање шест година дана на којој српској православној школи у Босни учитељевати. Питомци ови и питомице имају своје науке слушати и свршавати на српској православној учитељској школи засад у Сомбору, Пакрацу или Карловцу а с временом, кад се у Босни подигне учитељска школа за образовање учитеља и учитељица за српске школе православне вероисповести, имаће науке своје на том заводу свршавати.

Молби ваља приложити: 1) крштено писмо: 2) школска сведочанства од последње две године; 3) сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико деце имају родитељи молиочеви; 4) лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама. Ко не приложи бар једну од наведених сведоџаба, нек последице припише себи самом.

Све сведоџбе треба послати и у *оригиналу и у обичном препису*. Оригиналне сведоџбе врати ће се молиоцима, пошто се упореде с преписима.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила", којих се мора строго придржавати.

Рок овом стечају траје до 1. (14.) августа о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора Матице Српске у Новом Саду, 7. (20.) јуна 1907.

Председник Матице Српске:
315 (3—3) **А. Хаџић** с. р.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на **два** упражњена стипендијска места из задужбине **Нестора Димитријевића** с годишњом пристојбом од 400 круна за ученике ниже, евент. горње гимназије.

Молби ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком треба да се наведе и то, колико деце имају молиочеви родитељи; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама. — Ко не приложи бар једну од наведених сведоџаба, нек последице припише себи самом.

Све сведоџбе треба послати и у *оригиналу и у обичном препису*. Оригиналне сведоџбе вратиће се молиоцима, пошто се упореде с преписима.

По вољи оснивачевој имају првенство на ту стипендију синови и питомци браће му Кузме и Ђире, даље сродници завештачеви из Јакова у Срему, а за тим ученици родом из Великог Бечкерека.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила", којих се мора строго придржавати.

Ток овоме стечају траје до 1. (14.) августа о. г.

Молбе, које стигну после истеклог рока, *не ће се узети у обзир.*

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске", у Н. Саду 7 (20.) јуна 1907.

Председник „Матице Српске".
313 3-3 А. ХАЏИЋ, с. р.

СТЕЧАЈ.

Из стипендијске задужбине **Рахиле Манојловић рођ. Белеслијин** расписује се стечај на **једно** стипендијско место.

Стипендија износи годишње 800 круна.

Одређена је за *ученике ма које струке наука*, који су Срби православне вере, родом из Угарске, и који слушају науке на каквом школском заводу у Угарској.

Првенство имају свагда и при сваким околностима ученици из породице Белеслијине, односно они, који с том породицом у сродству стоје.

Молби ваља приложити: 1) крштено писмо; 2) школска сведочанства од последње две године; 3) сведочанство од политичке власти о сиромаштву; 4) лекарско сведочанство о здрављу и каламљеним богињама; 5) службено уверење о том, да је из породице Белеслијине или у сродству са завештатељком. Ко не приложи бар једну од наведених сведоџаба, нек последице припише себи самом.

Све сведоџбе треба послати и у оригиналу и у обичном препису. Оригиналне сведоџбе вратиће се молиоцима, пошто се упореде с преписима.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила", којих се мора строго придржавати.

Рок овом стечају траје до 1. (14.) августа о. г.

Молбенице које стигну после истеклог рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора Матице Српске 7. (20.) јуна 1907.

Председник Матице Српске
314 3—3 А. ХАЏИЋ с. р.

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник« Штампарија деоничарског друштва »Браника«